

Nr 53.

Godkänd av första kammaren den 16 mars 1923.

Godkänd av andra kammaren den 16 mars 1923.

*Riksdagens skrivelse till Konungen, i anledning av Kungl. Maj:ts
i statsverkspropositionen gjorda framställning om an-
visande av anslag för kolonisation å vissa kronoparker.*

(Jordbruksutskottets utlåtande nr 1 punkt 114.)

Till Konungen.

I den till riksdagen den 8 januari 1923 avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov har Eders Kungl. Maj:t i punkt 114 under nionde huvudtiteln föreslagit riksdagen dels medgiva, att upplåtelser av kolonat å kronoparkerna Älvdalen i Kopparbergs län, Haverö i Västernorrlands län, Rätansbyn i Jämtlands län, Råbäckstjälh i Västerbottens län samt Laxbäcken, Pite (Koler), Viståsen, Västra Limingojärvi, Östra Limingojärvi och Äihämä i Norrbottens län må ske i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen i statsrådsprotokollet angivet förslag, dels ock för fullföljande och fortsättande av försökskolonisationen anvisa för budgetåret 1923—1924 ett extra reservationsanslag av 1,110,000 kronor.

Av det av Kungl. Maj:t begärda anslaget för budgetåret 1923—1924 å 1,110,000 kronor avses 660,000 kronor att användas för följande ändamål, nämligen:

för avslutande av 1920 års kolonisationsförsök.....	kronor	60,000
» fortsättande » 1921 » »	»	250,000
» » » 1922 » » » å krono- parkerna Narken m. fl.	»	200,000
» fortsättande av 1922 års kolonisationsförsök å krono- parkerna Mötingselberget m. fl.	»	150,000

För nya kolonatupplåtelser i huvudsak på samma villkor och bestämmelser, som nu gälla för försökskolonisationen, har kolonisationsnämnden approximativt beräknat kostnaden till 866,000 kronor, varav Kungl. Maj:t i överensstämmelse med nämndens förslag upptagit 297,300

kronor för budgetåret 1923—1924. Vidare innebär Kungl. Maj:ts förevarande framställning anvisande av 132,700 kronor för administrering av såväl de redan beslutade men ännu ej avslutade försöken som ock de nu föreslagna nya samt 20,000 kronor för understöd i vissa fall åt kolonister.

Vad angår framställningen i den del den avser medel för fullföljande av redan beslutade kolonisationsupplåtelser föranleder densamma icke någon riksdagens erinran.

Beträffande de nya upplåtelseerna så beräknas totalkostnaden för desamma såsom ovan nämnts till 866,000 kronor. Enligt planen för försöken skola utläggas 120 kolonat, därav 102 små och 18 stora kolonat. Av kolonaten skola 66 förses med statsbyggen. Enligt statsrådsprotokollet har kolonisationskommittén numera avgivit slutligt betänkande i kolonisationsfrågan. Emellertid har departementschefen ansett frågan om formen för markupplåtelse och övriga villkor för kolonisation i Norrland icke böra upptagas till slutlig prövning, förrän frågan om upplåtande av kronojord med besittningsrätt för obegränsad tid blivit av statsmakterna avgjord, och då detta icke kunde väntas ske förrän under senare delen av riksdagen, har han ansett, att med prövning av kolonisationskommitténs betänkande bör anstå till 1924 års riksdag. Riksdagen har emellertid icke kunnat undgå finna, att det varit önskvärt, att Kungl. Maj:ts förslag i anledning av nämnda betänkande förelegat, innan statsmakterna fattade beslut om en ytterligare utvidgning av den hittills såsom kolonisationsförsök betraktade kolonisationsverksamheten i den omfattning, Kungl. Maj:ts förevarande framställning innebär. Riksdagen har härvid sin uppmärksamhet särskilt fäst på angelägenheten av att kolonisationsverksamheten inriktas med tanke icke blott på skogsvårdens krav utan jämväl på att tillgodose det krav på eget hem, som förefinnes hos personer från orten med nödiga förutsättningar för en bosättning i här ifrågavarande trakter. Dock anser sig riksdagen med hänsyn till de syften, som ifrågavarande verksamhet avser att främja, icke böra motsätta sig igångsättande av de nya kolonatusplåtelseerna. Med anledning av den i planen för dessa upplåtelser angivna proportionen mellan antalet stora (15 hektar) och små (5 hektar) kolonat vill riksdagen dock framhålla önskvärdheten och lämpligheten av att utläggande av jämväl större kolonat (jordbrukskolonat) äger rum i erforderlig omfattning.

Mot det för administrationskostnader begärda beloppet synes riksdagen intet vara att erinra.

Vad angår det belopp av 20,000 kronor, som äskats till Kungl. Maj:ts förfogande för understöd åt kolonister, så avses detsamma

bland annat för inköp av en traktor. Genom dennas tillhandahållande åt kolonister, som till en början icke äga dragare, skulle kolonisten slippa anlita lejd dragkraft. Vidare skulle bland annat vinnas jämväl fördelen av att större areal jord kunde på relativt kort tid till jämförelsevis låg kostnad uppodlas. Enligt departementschefens uttalande skulle beloppet vidare disponeras såsom understöd endast i ömmande fall, därvid departementschefen anført, att det vid upprepade tillfällen från kolonisationsnämnden framhållits, att det under nämndens verksamhet inträffat fall av den art, att nämnden såsom ledare av kolonisationen bort bispringa kolonister med något mindre penningbelopp såsom lån eller understöd, men av brist på härför tillgängliga medel måst avvisa därom framställd begäran. Sådana fall vore sjukdom inom kolonistens familj, förlusten av en ko, felslagen första skörd, brist på medel till inköp av konstgödsel, redskap m. m. Den lämnade hjälpen skulle enligt förslaget såsom regel ske i form av lån. Endast i rena undantagsfall borde det komma i fråga, att understödet lämnades utan återbetalningskyldighet. Ehuru riksdagen icke förbiser, att vissa betänkligheter kunna resas mot en sådan understödsverksamhet från statens sida, har riksdagen dock med hänsyn till vad departementschefen i ärendet anført icke funnit sig böra motsätta sig det för nu ifrågavarande ändamål beräknade anslagsbeloppet. Hela kolonisationsverksamheten kräver för övrigt enligt riksdagens mening omtanke och varsamhet för att bliva av bestående värde.

Under åberopande av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen

dels medgivit, att upplåtelse av kolonat å kronoparkerna Älvdalen i Kopparbergs län, Haverö i Västernorrlands län, Rätansbyn i Jämtlands län, Råbäckstjältn i Västerbottens län samt Laxbäcken, Pite (Koler), Viståsen, Västra Limingojärvi, Östra Limingojärvi och Åihämä i Norrbottens län må ske i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen i statsrådsprotokollet angivet förslag,

dels ock för fullföljande och fortsättande av försökskolonisationen anvisat för budgetåret 1923—1924 ett extra reservationsanslag av 1,110,000 kronor.

Stockholm den 16 mars 1923.

Med undersåtlig vördnad.